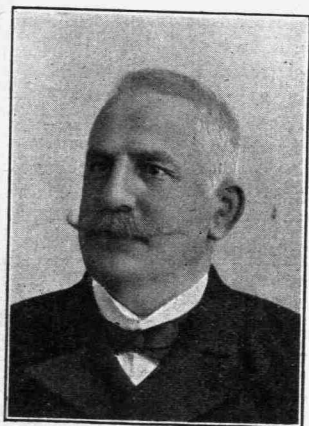

ΓΑΤΩΝ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ.

[Εικὼν ἐκ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως]

Φίλτατέ μοι κύριε Σκόπε,

[Μὴ ξενισθῆτε ἐκ τοῦ τίτλου, ὅστις πιθανὸν νὰ σᾶς ἐμπνεύσῃ δισταγμοὺς ὅτι πρόκειται ἀπλῶς περὶ σκαλαθύρματος παιγνιδῶς. Τούναντίον·

προτίθεμαι νὰ ἀφηγηθῶ ξηρὰν ἱστορίαν καὶ κολακεύομαι νὰ πιστεύω ὅτι δὲν θέλετε ἀπαξίωσει νὰ φιλοξενήσῃτε ἐν τινὶ γωνίᾳ τοῦ ἀξιολόγου ὑμῶν «Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου» πρὶν ἀφήγησιν περιπετειῶν, τὰς ὁποίας ὑπέστησαν..... οἱ Γάτοι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως· αἱ περιπέτειαι ἄλλως τε αὐταὶ συνδεόμεναι στενῶς μετὰ τῶν σπουδαιοτέρων ἱστορικῶν ἐπεισοδίων τῆς πόλεως Ναυπλίου, ἥτις, ὡς γνωστόν, πρωτεύον διεδραμάτισε πρόσωπον καθ' ὅλον τὸν ἀγῶνα τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἀποκαταστάσεως, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλουσιν ἐπισπᾶσαι τὴν περιέργειαν καὶ τιμῶν φιλοστόρων, ἀναγνωστῶν δὲ οὐχὶ

δυσaráστως καὶ παρὰ τῶν μᾶλλον αὐστηρῶν ἀναγνωστῶν τοῦ ὑμετέρου δημοφιλοῦς βιβλίου.]

Μ. Γ. Λαμπρινίδης

ΠΑΙΤΟΙ μέχρι χρωτὸς πάντοτε κόπτων τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου καὶ συνεπῶς οὐδέποτε ἀνήκων εἰς τὴν δασεῖαν τῶν Ψυχαριστῶν Σχολῆν, δὲν ἐπιχειρῶ ἐν τούτοις νὰ βαπτίσω

Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ 1902

τούς ἥρωας τοῦ εἰδυλλίου μου τούτου, ἀναδιφῶν τὰ λεξικά, δι' ὀνόματος ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων εἰλημμένον· οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἠγνόουν ἐντελῶς τοὺς Γάτους, ἢ μᾶλλον ἐκ φήμης ἐγίνωσκον αὐτούς. Ὁ Αἴλουρος καὶ ἡ Γαλῆ ἦσαν μὲν ὁμόφυλοι τῶν ἡμετέρων Γάτων ἀλλ' ὄχι καὶ ὁμογενεῖς. Οἱ Γάτοι θεῖον ἀπολαύοντες τιμῶν ἔζων τότε εἰς τὴν γῆν τῶν Φαραώ, μόνον δὲ κατὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ ἐπικράτησιν τῶν Ῥωμαίων παραμεληθέντες κατεδέχθησαν νὰ ἐπισκεφθῶσι καὶ τὴν Εὐρώπην, ὅπου μόλις κατὰ τὸν 7ον μ. Χ. αἰῶνα εὕρισκόμεν αὐτοὺς ἐγκλιματίζομένους μονίμως.

Ἄν δὲν ἐφοβούμεν μὴ ταράξω τὴν εὐαισθησίαν τῶν ἐτυμολογούντων, τὰς τριβούς αὐτῶν διασχίζων, θὰ ἔγραφον τοὺς Γάτους διὰ δύο τ (Γάττους), ἥτις γραφὴ προφανῶς εἶναι ἡ ὀρθότερα, λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς λέξεως *Gutta* παραγωγῆς τῆς· ἀλλ' ἀρκοῦμαι εἰς τὸ ἐν τ ἀφίνων ἀκεραίαν τὴν εὐθνήν τοῦ ἀδικήματος εἰς τοὺς Ῥωμαίους, οἵτινες τὸν αἰγύπτιον θεόν *Gutta* πρῶτοι ὠνόμασαν *Catum*, Γάτον.

Αἱ ἔξεις καὶ τὰ ἐνστικτα τοῦ ἡμετέρου Γάτου δέοντως ἐξετιμήθησαν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Εὐρώπης· τὸ ὀξύχολον, ἡ προσκόλλησις του εἰς τὸν οἶκον καὶ ἡ ἄκρα ἐπιτηδειότης περὶ τὴν καταδίωξιν τῶν ποντικῶν ἦσαν προσόντα, ἅτινα δὲν ἠδύναντο εὐκόλως νὰ παροραθῶσι.. Ὁ Γάτος δὲν ἔτυχε βεβαίως ἐν Εὐρώπῃ θεῖον τιμῶν, ὥς ἐν τῇ κοιτίδι αὐτοῦ Αἰγύπτῳ, πάντως ὅμως ἐξόχως ἠγαπήθη, καὶ ἐξαιρέτως ὑπὸ τοῦ ὠραίου φύλου, σύννοικος οὕτως εἰπεῖν τοῦ ἀνθρώπου γενόμενος (*felis domestica*). Τὸν Γάτον οἱ Ἑλβετοὶ ἐξελεζάντο ὡς τὸ σύμβολον τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν πιθανῶς διὰ τὸ φιλοκαθάριον αὐτοῦ, ἡ δὲ τῶν γυναικῶν ἰδιάζουσα στοργὴ ὀφείλεται μᾶλλον εἰς τὴν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο κατοικίδιον ζῶον προσκόλλησιν αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον.

Αἱ περιπέτειαι τῶν Γάτων ἐν Ναυπλίῳ ἄρχονται ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πολιορκίας αὐτοῦ, καθ' ἃς ἡ σπάνις τῶν τροφῶν χάρις εἰς τὴν μοιρολατρείαν τῶν Τούρκων εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἤρξατο καθισταμένη αἰσθητή. Ἡ ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου 1821 μέχρι τῆς 30ης Νοεμβρίου 1822 ἐπὶ εἴκοσιν ὅλους μῆνας διαρκέσασα πολιορκία τῶν ἀπορρήτων τοῦ Ναυπλίου φρουρίων, ὅτον ὀλεθρία ἀπέβη εἰς τοὺς πολιορκουμένους Τούρκους κατὰ τοσοῦτον ὑπῆρξε καταστρεπτικὴ καὶ εἰς τοὺς συνοίκους αὐτῶν Γάτους, κατὰ τὴν τελευταίαν μάλιστα περίοδον.

Τὸ Ναύπλιον ἐπολιορκεῖτο στενῶς κατὰ ξηρὰν μὲν ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος Δημητρίου Ὑψηλάντου καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης ὑπὸ τῆς Μπουμπουλίνης :

«Στεριάς μὲ δέρν' ὁ Πρίγκητας, πελάγου ἡ Μπουμπουλίνα»

Κατὰ τὸ γνωστὸν Μοιρολόγι τῆς Τουρκοπούλας τ' Ἀναπλιού. Μετὰ δὲ τὴν κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1822 παρὰ τὰ Δερβενάκια πανωλεθρίαν τῆς πολυπληθοῦς στρατιᾶς τοῦ Δράμαλη, εἰς ἣν πᾶσαν ἐλπίδα σωτηρίας εἶχον στηρίζει οἱ Τούρκοι τοῦ Ναυπλίου παρασπονδῆσαντες μάλιστα, αἱ στερήσεις τῶν πολιορκουμένων ἤρχισαν καθιστάμεναι ὅσημέραι αἰσθητότεραι· αἱ προμήθειαι ἐξηντλοῦντο καὶ πᾶσα περὶ ἀναπληρώσεως αὐτῶν προσδοκία ἀπώλλυτο. Αἱ γυναῖκες τοῦ Ναυπλίου κατηρῶντο τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει κρατοῦντας διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν αὐτοῦ :

«Τὸ κρίμα νᾶχη ὁ Βασιλεὺς καὶ τ' ἄλικ' ὁ Βεζύρης·
»ποῦ δέ μᾶς στέλνει ζαερὲ γιὰ νὰ σωθῇ τ' Ἀνάπλι.»

Οἱ ἀτυχεῖς κάτοικοι περιέστησαν τοιοιουτρόπως εἰς τελείαν ἀπόγνωσιν· ἐξαντλήσαντες πᾶν ἀντικείμενον ἀνθρωπίνης τροφῆς δὲν ἐφείσθησαν μηδ' αὐτῶν τῶν ἀκαθάρτων ζώων :

«Μήτε ποντίκι ἄφησαν, μήτε κανένα Γάτον.»

Ἡ ἔνδεια τέλος ἐτύφλωσεν αὐτοὺς ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ αὐτὰς τὰς σάρκας τῶν θνησκόντων συμπολιτῶν τῶν δὲν ἐδίσταζον νὰ σπαράττωσιν, ὅπως κορέσωσι τὴν πείναν τῶν.

«Τὸ τί νὰ φᾶν δὲν εἶχανε, εἰμὴ ὁ εἰς τὸν ἄλλον»,

Ὁ γνωστὸς Ὑπασπιστὴς τοῦ Γερῶ—Κολοκοτρώνη Φωτάκος, ἅμα τῇ ἀλώσει τοῦ Παλαμηδίου πρῶτος εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν, διὰ ζοφερῶν εἰκονίζει, ἐν τοῖς «Ἀπομνημονεύμασιν» αὐτοῦ, χρωμάτων τὴν κατάστασιν αὐτῆς: «..... Ἡ πόλις ὀλόκληρος,» συμπεραίνει ὁ Φωτάκος, «ἦτον ἀκάθαρτος καὶ παντοῦ ἦσαν νε-»
»κρά πτώματα ἀνθρώπων σαπισμένα καὶ ἄταρα, τὰ ὅποια οἱ
»ζῶντα τοῦ Τούρκοι ἔτρωγαν, διότι εἰς τὴν πόλιν δὲν ὑπῆρχεν
»ἄλλο ζῶον, οὔτε γάτα, οὔτε πετεινά, διότι τὰ εἶχαν φάγει
»πρῶτῃτερα.» (Τομ. Α'. σελ. 415—417).

Τοιοιουτρόπως, κατὰ τὴν ἀψευδῇ ταύτῃ μαρτυρίαν αὐτοῦ, ἐν τῇ ἀλωθείᾳ πόλει τοῦ Ναυπλίου οὐδὲ εἰς εἶχεν ἀπομείνει Γάτος, διαφυγὼν τοὺς ὀδόντας τῶν Τούρκων, ὅπως χαίρειται καὶ οὗτος τὴν ποθαινὴν ἐλευθερίαν. Ἡ πόλις τοῦ Ναυπλίου, ἀπελευθερωθεῖσα, δὲν ἐβράδυνε νὰ ὑπερπληρωθῇ κατοίκων, ἐκ πάσης Ἑλληνικῆς γῶρας εἰσρευσάντων· πάντες οἱ προκρίτεροι τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων ἐσπευσαν νὰ ζητήσωσιν ἄσυλον ἐν τῇ μόνῃ τότε ἀσφαλεῖ ταύτῃ γωνίᾳ τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος. Ἀτυχῶς τὴν ἐλευθερίαν δὲν παρηκολούθησε καὶ ἡ τάξις, ἥτις μόνῃ ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσῃ ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ

πολυπαθές γένος τῶν Γάτων, πρὸς μεγάλην τῶν ποντικῶν χαράν.

Ὡς προεξετέθη, οὐδεὶς τῶν ἐν Ναυπλίῳ κατοικούντων Γάτων εἶχε δυνηθῆ νὰ διαφύγῃ τὸν ὄλεθρον· αἱ ἐρμητικῶς κλεισμέναι πύλαι τῶν φρουρίων ἀπεῖργον πᾶσαν ἐξοδον, οἱ δὲ ὀξεῖς τῶν πολιορκουμένων ὀδόντες οὐδενὸς ἐφείσθησαν. Εἶναι ἀληθές ὅτι καὶ οἱ ὑποτελεῖς αὐτῶν ποντικοὶ δὲν ἔμειναν ἀσινεῖς· ἀλλὰ οἱ πλεῖστοι τούτων, εὐχερῶς εἰσδύοντες εἰς τὰ ὑπόγεια καὶ τὰς ἀπροσίτους κρύπτας, ἠδυνήθησαν νὰ διαφύγῃσι τὰς παγίδας τῶν πολιορκουμένων, ἄφθονον ἄλλως εὐρίσκοντες τροφὴν ἐν ταῖς σωρευθείσαις ἀκαθαρσίαις. Οὗτοι μετὰ τὴν ὀλοσχερῇ ἐξαφάνισιν τῶν Γάτων, κύριοι γενόμενοι τοῦ πεδίου, ἀποπτύσαντες πάντα φόβον καὶ μὴ κινδυνεύοντες ἐφεξῆς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Τούρκων νὰ γίνῃσι βορὰ τῶν κατοίκων, ἀπεθρασύνησαν τελείως καὶ ἐπεδόθησαν ἀπλήστως εἰς τὸ τρωκτικὸν αὐτῶν ἔργον ὑπερπαχυνόμενοι καὶ καταπληκτικῶς πολλαπλασιαζόμενοι. Ἐκ τοῦ ἀντιθέτου οἱ ἀτυχεῖς Γάτοι, πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος σπανίζοντες τότε ἕνεκα τοῦ πολέμου, μακρόθεν ἠτένιζον τὴν πόλιν τοῦ Ναυπλίου, ἔνθα ἄφθονος ὑπῆρχε λεία, ἐσμός εὐρρώστων ποντικῶν, μὴ τολμῶντες νὰ ὑπερβῶσι τὴν φλιάν τῆς πύλης τῆς ξηρᾶς, διότι κατὰ τὴν κοινὴν ἔκφρασιν ἐβρωμοῦσε μπαροῦτι. Αἱ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ναυπλίου ἐμφύλιοι ῥήξεις, αἱ μεταξύ τῶν Ῥουμελιωτῶν αἱματηραὶ σκηναί, αἱ ἀλληλομαχίαι τοῦ Γρίβα καὶ τοῦ Φωτομάρα καὶ οἱ ἀμοιβαῖοι πυροβολισμοὶ τοῦ Παλαμηδίου καὶ τῆς Ἀκροναυπλίας οὐδεμίαν ἐνέπνεον αὐτοῖς ἐμπιστοσύνην· τὸ Ναύπλιον παρίστα ἀληθές Ἡφαίστειον, πρὸ τοῦ ὁποίου προτροπάδην ἔφευγον οἱ ἀπειροπόλεμοι Γάτοι..... Ἀλλὰ μὴ καὶ ἀλλαχοῦ τότε εὕρισκον ἡσυχίαν οὗτοι.....; Ὅπωςδὴποτε ἐν τοῖς κρίσιμοις ἐκείνοις καιροῖς πολλοὶ τούτων εὕρισκον καταφύγιονεῖς ὀρεῖνὰ καὶ ἀπρόσιτα χωρία τῆς Πελοποννήσου, ἅτινα ἐκ τῆς ἀσχημότητος αὐτῶν δὲν ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν τῶν Τούρκων.

Ἡ δὲ ὅλους ἀφόρητος αὕτη κατάστασις ἐξηκολούθησεν ἐπὶ πενταετίαν ὅλην, μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ πρώτου τῆς Ἑλλάδος Κυβερνήτου. Ἀμα ὥς κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1828 ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τοῦ Ναυπλίου ὁ ἀείμνηστος Καποδίστριας, οἱ ἀλληλομαχοῦντες ἀρχηγοὶ Γρίβας καὶ Φωτομάρας ἔσπευσαν νὰ καταθέσωσιν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ τὰς κλεῖδας τῶν φρουρίων καὶ τὴν ὑποταγὴν των. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὥς διὰ μαγείας, ἄκρα ἀποκατέστη τάξις καὶ ἡσυχία ἐν τῷ τόπῳ, δυναμένη νὰ ἐμπνεύσῃ ἐμπιστοσύνην καὶ εἰς τὸν δειλότερον τῶν Γάτων. Ἀλλὰ ποῦ τοιοῦτοι; Οἱ εὐάριθμοι περιστωζόμενοι εἰς τὰ ἀπό-

κεντρα τῆς Πελοποννήσου χωρία δὲν ἐτόλμων νὰ προκύψωσι τῶν καταφυγίων αὐτῶν, διότι τὸ πλεῖστον τῆς χώρας ἐλυμαίνοντο ἔτι αἱ ἄγριαι τοῦ Ἰμβραήμ—Πασᾶ ὀρδαί. Τὸ Ναύπλιον ἐπομένως, εὐήμεροῦν κατὰ τὰ λοιπά, ἐξηκολούθει νὰ κατατρύχῃται ὑπὸ τῆς μάστιγος τῶν ποντικῶν, οἵτινες ἀποθρασυνθέντες ἐκ τῆς πολυχρονίου τῶν Γάτων ἐκλείψεως εἶχον καταστῆ ἀνυπόφοροι· περιήρχοντο ἀταράχως τὰς οἰκίας καὶ τὰς καλύδας τῆς ὑπερπληθούσης κατοίκων πόλεως καὶ ἀφόβως διήρπαζον πᾶν τὸ ἀρέσκον αὐτοῖς. Πάντα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα, ἅτινα ὑπεραμυνόμενοι μετήρχοντο οἱ ἀτυχεῖς κάτοικοι, ὅπως διασώσωσι τὰ πενιχρὰ αὐτῶν τροφεῖα ἀπὸ τῆς πλεονεξίας τῶν ποντικῶν, ἀπέβαινον ἀτελεσφόρητα· τὰ δόκανα καὶ αἱ παντός εἶδους ποντικοπαγίδες μόνον νεαροὺς τινας καὶ ἀνοήτους ποντικούς ἴσχυον νὰ ἀλώσωσι· πάντες οἱ εὐσσωμοὶ καὶ πεπειραμένοι κατεπάτουν δίκην ἀθύρματος τὰ ὄργανα ταῦτα τῆς ἀνθρωπίνης ἐπινοίας.

Ἡ κατάστασις αὕτη, ἐπὶ μᾶλλον ἀφόρητος ὁσημέραι ἀποβαίνουσα, δὲν ἐκρίθη ἀναξία τῆς μερίμνης τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ὑπὲρ πάντων προνοήσαντος. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν συγχρόνου ἱστορικοῦ, διατελέσαντος καὶ γραμματέως τοῦ ἀειμνήστου Καποδιστρίου : « Ὁ Κυβερνήτης ἔφερεν ἐκ Τεργέστης » καὶ ἐν φορτίον Γάτων, οἵτινες ἐν Ναυπλίῳ εἶχον ἐξολοθρευθῆ » διαρκουσῶν τῶν πολιορκιῶν καὶ τῶν πολέμων καὶ εἶχον κατασταθῆ πολῦτιμοι, ὑπερπλεονασάντων τῶν ποντικῶν. » Ἰσως ὑπολάβῃ τις ὅτι, ἅμα ὥς οἱ Τεργεσταῖοι Γάτοι ἐπάτησαν τὴν γῆν τοῦ Ναυπλίου, οἱ ποντικοὶ καταπτοθέντες ἐξηφανίσθησαν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, σπεύδοντες νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰ οἰκεῖα χρησφύγετα. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ· οἱ Ναυπλιεῖς ποντικοὶ εἶχον ἐπὶ τοσοῦτον ἀποθρασυνθῆ, εἶχον ἀποβάλει πάντα φόβον ἐκ τῆς μακρᾶς ἀπουσίας τῶν Γάτων, ὥστε ἐτόλμησαν νὰ ἀντικρύσωσιν αὐτοὺς ἀφόβως, τοσοῦτο μᾶλλον καθόσον καὶ εὐσωμότεροι αὐτῶν ἦσαν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ.

Εὐτυχῶς οἱ ἐπήλυδες Γάτοι προήρχοντο ἐκ χώρας, ἐφ' ἧς ἐμεσουράνει ἔτι ἡ πολυμήχανος πολιτικὴ τοῦ Αὐστριακοῦ Ἀρχικαγγελαρίου, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ οὗτοι ἦσαν ὅπως δὴ ποτε ἐμπειπισμένοι. Ἐδέησε νὰ κάμωσι χρῆσιν πολλῶν τερτιπίων καὶ δολοπλοκιῶν ἐκ τῆς διπλωματικῆς φαρέτρας τοῦ διαίφρονος Μέττερνιχ οἱ συμπατριῶται αὐτοῦ Γάτοι, ὅπως καταβάλωσι τοὺς ἀτιθάστους καὶ ἀρειμανίους λυμεῶνας τοῦ Ναυπλίου ποντικούς. Δὲν ἀπηξίωσαν νὰ ἔλθωσι καὶ εἰς οἰκογενειακὰς σχέσεις, νὰ συνάψωσι καὶ κοινὰ παρὰ ἑαῖς. Κατὰ τινὰ γαμήλιον πομπὴν δύο νεαρῶν ποντικῶν, καθ' ἣν Αὐστριακός τις Γά-

τος ἦν ὁ παράνυμφος, ἐδόθη καὶ χορός, τῇ ἀπαιτήσῃ τοῦ Κουμπάρου, ἐκτὸς τῆς τρώγλης τῶν νεονύμφων· ὁ σύρων τὸν χορὸν νεαρὸς ποντικὸς ἐν τῇ διαχύσει τῆς εὐθυμίας αὐτοῦ ἐξεστόμισεν ἐγγικτικὰς τινὰς ἐκφράσεις κατὰ τῶν Γάτων, ἃς ἀκούσας ὁ Κουμπάρος ὠργίσθη, αἱ τρίχες τοῦ ἠνωρθώθησαν, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐπληρώθησαν φλογός, ἡ οὐρά τοῦ ἐσείετο ἀνησυχῶς καὶ συνεστρέφετο ἑτοιμος νὰ ἐπιπέσῃ λάβρος κατὰ τῶν χορευτῶν, ὅτε εἰς τούτων, πικρὰν ἔχων ἐκ παλαιότερων χρόνων πεῖραν τῆς ὀξύτητος τῶν ὀνύχων τῶν Γάτων, ἔσπευτε νὰ ὑποτονθούσῃ τὴν ἐπομένην στροφὴν :

«Μωρὲ ποντίκι· μπροστινὸ

«κατὰ τὴν τρύπα τὸ χορό·

«ἡ κουμπάρα μας ἡ Γάτα,

«κατὰ 'μᾶς ἔχει τὰ μάτια.»

Τὴν ἔννοιαν τῶν στίχων τούτων ἀντιληφθεὶς ἐγκαίρως ὁ κορυφαῖος τοῦ χοροῦ διηυθύνθη ἐπιτηδεῖως πρὸς τὴν παρακειμένην ὁπῆν, εἰς ἣν εἰσέδυσσε μετὰ τῶν συγχορευτῶν του, τοῦ κουμπάρου ἀδυνατοῦντος νὰ παρακολουθήσῃ αὐτούς.

Μεθ' ὅλα ταῦτα, ὡς κατανοεῖ τις, ἡ ἀντίστασις τῶν ποντικῶν δὲν ἠδύνατο νὰ παραταθῇ ἐπὶ μακρόν. Αἱ μηχανορραφαὶ τῆς Αὐστριακῆς πολιτικῆς, αἵτινες ἄρτι εἶχον κατασυντρίψει τὸν θρόνον τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, δὲν ἦτο δυνατόν ἢ ταχέως νὰ καταστείλωσι καὶ τὸ θράσος τῶν ποντικῶν τοῦ Ναυπλίου· οὗτοι ἀποδεκατιζόμενοι καθ' ἐκάστην διὰ μυρίων τεχνασμάτων ἠναγκάσθησαν τέλος νὰ ζητήσωσι σωτηρίαν εἰς τὰς ἀρχαίας αὐτῶν κρύπτας, τὰς ἀπροσίτους ὅλως εἰς τοὺς Γάτους. Τοιοῦτοτρόπως οἱ κάτοικοι τοῦ Ναυπλίου ἠδυνήθησαν νὰ ἀπαλλαγῶσιν ἐπὶ τέλους τῆς μάστιγος τῶν ποντικῶν, ἣτις ἀπέβαινεν αὐτοῖς ἐξ ἴσου ὀλεθρία πρὸς τὴν συγχρόνως ἐνσκήψασαν πανώλην, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ποντικοὶ οὐ μικρὰν ἔδιδον τροφήν.

Ἡ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Κυβερνήτου ἐπελθούσα ἀνωμαλία ἐπὶ βραχὺ ἀνησύχησε τοὺς Γάτους, καθ' ὅσον ἡ ἐκ τῶν πλοίων τῶν τριῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων ἀπόβασις ξένων ἀγνημάτων προέλαβε πᾶσαν τῆς δημοσίας τάξεως διασάλευσιν, ἣτις βεβαίως δὲν ἦτο ποσῶς ἐνθαρρυντικὴ διὰ τοὺς Γάτους. Οὕτως οἱ Γάτοι ἀταράχως ἐξηκολούθουν ἀσχοῦντες τὸ σωτήριο αὐτῶν ἔργον, ὑπερηφάνως δ' ἤκουσαν μετ' ὀλίγον καὶ τὴν ἐκλογὴν Βαυαροῦ πρίγκηπος ὡς πρώτου βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, οὐ τὴν διὰ τῆς πατρίδος αὐτῶν Τεργέστης κάθοδον ἀνυπομόνως ἀνέμενον.

Ἡ εὐφρόσυνος 25ῃ Ἰανουαρίου 1833 ἀνέτειλε τέλος· ὁ βασιλεὺς Ὁθων ἀπεβιδάζετο εἰς Ναύπλιον ἐν μέσῳ λαμπροῦ ἐπιτε-

λείου καὶ ὁλοκλήρου σώματος Βαυαρῶν στρατιωτῶν. Οἱ Τεργε-
σταῖοι Γάτοι, μὴ ἀποβαλόντες ἔτι τὴν μνήμην τῆς πατρώας
ἐστίας, ἀνῆλθον ἀθρόοι ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν οἰκιῶν τοῦ Ναυ-
πλίου ὅπως χαιρετίσωσι τὸν ἐκ Τεργέστης καταπλέοντα νεαρὸν
ἡγεμόνα, ἀψιφθύντες τοὺς ἐκ τῶν πλοίων καὶ τῶν φρουρίων ρι-
πτομένους ἀσφαίρους πυροβολισμούς· ἐκολακεύοντο νὰ πιστεύω-
σι, καὶ εὐλόγως, ὅτι οἱ συμπατριῶται αὐτῶν ἤθελον ὀριστικῶς
ἐμπεδώσει τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν τάξιν εἰς τὴν γῆν τῆς Ἑλλά-
δος, καὶ οὐδὲν νέφος ἐφεξῆς· ἤθελεν ἐπισκιάσει τὸν ὠραῖον αὐτῆς
οὐρανόν. Τῇ ἀληθείᾳ οἱ Βαυαροὶ στρατιῶται φιλοτίμως εἰργά-
σθησαν ὑπὲρ τῆς ἐμπεδώσεως τῆς δημοσίας τάξεως ἐν Ἑλλάδι,
οὐχ ἥττον ὅμως πρὸς τοὺς Γάτους ὑπῆρξαν ἀνεπιεικεῖς· πολλοὶ
τῶν Βαυαρῶν, ἰδίᾳ οἱ ἐν τῷ προαστείῳ τῆς Προνοίας οἰκογε-
νειακῶς ἐγκατεστημένοι, εὕρισκον ἀτυχῶς τὸ κρέας τῶν Γάτων
λίαν ὀρεκτικὴν τροφήν, μολονότι ἐν τῷ τόπῳ δὲν ὑπῆρχε σπά-
νις βρωσίμων ἄλλων κρεάτων. Τὰ ἰδιαίτερα προσόντα, ἅτινα ἀν-
εκάλυψαν οἱ Βαυαροὶ στρατιῶται ἐξαιρετικῶς εἰς τὸ κρέας τῶν
Γάτων, ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐπαίσθητὴν αὐτῶν ἐλάττωσιν
πρὸς χαρὰν τῶν ποντικῶν, οἵτινες ἤρξαντο αὐθις ἀναζωπυρού-
μενοι. Διακεκριμένος Ἀγγλος ζωγράφος ὁ Francis Hervé, δια-
τρίβων τότε ἐν Ναυπλίῳ, οὕτως ἀφηγεῖται τὰς τελευταίας ταύ-
τας τῶν ἀτυχῶν Γάτων δοκιμασίας: «Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν (τῶν
«Βαυαρῶν στρατιωτῶν) διέμενον εἰς θέσιν τινὰ ὀνομαζομένην
«Πρόνοιαν, προάστειον τοῦ Ναυπλίου, ἧς οἱ κάτοικοι παρεπο-
νοῦντο ὅτι οἱ Βαυαροὶ στρατιῶται ἔτρωγαν τοὺς Γάτους τῶν
«καὶ οὕτως οἱ ποντικοὶ εἶχον πολλαπλασιασθῆ εἰς τοιοῦτον
«βαθμόν, ὥστε δὲν τοὺς ἄφιναν τίποτε εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν.
«Εἷς τινὰ τούτων, ὅστις μετὰ δακρύων παρεπὸνείτο εἰς ἐμέ, ἔ-
«δωκα τὴν συμβουλὴν νὰ κάμῃ ἀναφορὰν εἰς τὸ φρουραγεῖον
«παρακαλῶν αὐτό, ὅπως οἱ Βαυαροὶ διαταχθῶσιν, ἀφοῦ ἔφαγον
«τοὺς Γάτους τῶν, νὰ φάγωσι καὶ τοὺς ποντικούς, καὶ οὕτως
«ἐπέλθῃ ἡ προσήκουσα ἀποζημίωσις. Ἀτυχῶς ἀναχωρήσας
«μετ' οὐ πολὺ ἐκ Ναυπλίου δὲν ἠδυνήθην νὰ μάθω ποίαν οἱ
«Προνοεῖς ἔλαβον ἀπάντησιν εἰς τὴν δικαίαν ταύτην ἀναφορὰν
«τῶν». (Fr. Hervé. Διαμονὴ ἐν Ἑλλάδι. Α. 75). Ὅπως δὲ ποτε
ὅμως, καὶ ἂν τὸ φρουραγεῖον κατόπιν τῆς ἀναφορᾶς ταύτης
τῶν Προνοιῶν δὲν ἔλαβε τὰ προσήκοντα μέτρα, ἄλλα περι-
στατικά, ἀνεξάρτητα τῆς θελήσεως αὐτοῦ, συνετέλεσαν εἰς τὴν
ἀνακούφισιν τῶν ἀτυχῶν Γάτων τῆς Προνοίας.

Ἡ εἰς Μάνην ἐκστρατεία τῶν Βαυαρῶν καὶ ἡ μετάθεσις τῆς
πρωτευούσης τοῦ Κράτους εἰς Ἀθήνας, ἐλαττώσασα ἐπαίσθη-

τῶς τὴν βαυαρικὴν φρουρὰν τοῦ Ναυπλίου, περιώρισε συνεπῶς καὶ τὴν τῶν Γάτων κατανάλωσιν. Πλὴν τὴν ἀληθῆ αὐτῶν σωτηρίαν οἱ Γάτοι ὀφείλουσι κυρίως εἰς πραγματικὴν θεομηνίαν. Ἐκ τῆς καταχρήσεως ἀώρων ὀπωρῶν καὶ ὑπερώρων σικύων (ἄγγουρίων) καὶ τῆς χρήσεως γατείου κρέατος φοβερὰ ἀνεπτύχθη ἐν ταῖς τάξεσι τῶν Βαυαρῶν στρατιωτῶν τοῦ Ναυπλίου ἐπιδημία κοιλιακοῦ τύπου, ἣτις πολλοὺς τούτων «Ἄϊδι προΐαψεν» ἀθρόως. Εἰς μνήμην τῶν οὕτως ἀποθανόντων καὶ ἐκεῖσε παρὰ τὸν ναὸν τῶν Ἀγίων Πάντων ταφέντων ἀτυχῶν Βαυαρῶν θαυμάσιος ἐλαξεύθη ὑπὸ τῶν συναδέλφων των Λέων δαπάναις τοῦ φιλέλληνο· Βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου, ὡς ἡ παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ φερομένη ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή ἀναγράφει:

ΟΙ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ
ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΒΑΥΑΡΙΚΗΣ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΣΤΡΑΤΙΩΤΑΣ ΤΩΝ.

† 1833—1834

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΙΔΡΥΣΕΝ Ο ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ.

Τὸν Λέοντα τοῦτον χαρακτηριστικώτατα ἐπωνόμασαν οἱ σύγχρονοι Προνοεῖς «Ἀγγουρῶν», κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἡμετέρου Φωτάκου, ὅστις οὕτως ἐκτίθησι τὰ κατ' αὐτόν: «..... Εἰς τοὺς Ἀγίους Πάντας (ἦτο) καὶ τὸ λεγόμενον Ἀγγουρῶν· αὐτὸ ἐσκαλίσθη ἐπὶ τῆς Ἀντιβασιλείας, οἱ δὲ «Ἕλληνες ὠνόμασαν αὐτὸν τὸν Λέοντα Ἀγγουρῶν, διότι «ἔθαπτον τοὺς ἀποθνήσκοντας ἐκεῖ Βαυαροὺς, οἱ ὅποιοι ἔτρωγαν τὰ παραγινόμενα κίτρινα ἄγγουρια, ἔτρωγαν τὰ κολοκύθια ἄβραστα καὶ τὰ πεπόνια βρασμένα, καθὼς καὶ τοὺς σκύλους, τῆς Γάταις κλπ. Αὐτὴ ἡ ἀκάθαρτος τροφή τοὺς ἔφερεν ἀσθένειαν καὶ ἀπέθνησκον, εἰς μνήμην δὲ τῶν ἀποθανόντων ἐσκάλισαν εἰς τὸν βράχον τοῦ Νεκροταφείου τούτου τὸν Λέοντα». (Α. 281).

Ἀλλὰ καὶ μεθ' ὅλην ταύτην τὴν καταστροφὴν ἄρκετοὶ ἀπέμειναν Βαυαροὶ στρατιῶται καὶ ἰδίᾳ πυροβοληταὶ καὶ ὀπλοστασίται, οἵτινες ἦσαν ὡς ἐκ τῆς τέχνης αὐτῶν οἱ κινδυνωδέστεροι τῶν Γάτων διώχται. Αἱ δοκιμασίαι τῶν Γάτων ἐξηκολούθουν δεκατεύουσαι τὸ γένος αὐτῶν, ἔχουσαι ὡς συνέπειαν τὴν ἀναθάρρησιν καὶ τὸν πολλαπλασιασμόν τῶν ποντικῶν εἰς βάρος τῶν ἀνθρώπων.

Τοιαύτην εὖρε τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων ἡ ἐθνοσωτήριος νύξ τῆς 3ης Σεπτεμβρίου τοῦ 1843, καθ' ἣν μέλος τοῦ λαοπροβλήτου ὑπουργείου, τοῦ συγκαλέσαντος Ἐθνικὴν Συνέ-

λευσιν, ἀνεδείχθη καί τις ἐκ τῶν θερμότερων ὁπαδῶν τοῦ Λουκούλλου, ὅστις πολλὰ παθὼν ἐκ τῆς ἀπληστίας τῶν ποντικῶν ἐδυσφόρει ἐπὶ τοῖς ἀτυχήμασι τῶν Γάτων. Ἐσπέραν τινὰ τῆς 8ης Ἰανουαρίου 1844 μετὰ θυελλώδη ἐν τῇ Ἐθνικῇ Συνελεύσει συζήτησιν ἐπὶ τοῦ περὶ προσόντων τοῦ Ἑλλήνος πολίτου βου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, μεταβάς εἰς τὴν οἰκίαν του πλήρης ὁρέξεως ὁ κοιλιόδουλος Ὑπουργός, ἐπληροφορήθη μετ' ἀπελπισίας ὅτι πάντα τὰ λιπαρὰ ἐδέσματα τῆς ἐσπέρας ἐκείνης καὶ αὐτοὶ οἱ πολυφίλητοι χαλβαὶ καὶ μπακλαβαὶ, εἰς οὐδέτερον τῶν ὁποίων ἠδυνήθη ποτε νὰ δώσῃ ἐξαιρετικὴν προτίμησιν, ἐγένοντο βορὰ τῆς ἀπληστίας τῶν ποντικῶν. Πλήρης ὀργῆς ὁ παντοδύναμος Ὑπουργός ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἀκατονομάστῳ ἀσεβείᾳ τῶν θρασυτόλμων τούτων ζώων κατενόησεν ὅτι ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ὤφειλε νὰ λάβῃ ἀποτελεσματικόν τι μέτρον. Ἡ θρασύτης τῶν ποντικῶν δὲν ἠδύνατο νὰ περισταλῇ, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχον ἐν τῷ τόπῳ οἱ ἀρεσκόμενοι εἰς τὸ κρέας τῶν ἀσπόνδων αὐτῶν διωκτῶν, τῶν Γάτων..... Ἐπρεπεν οὗτοι νὰ ἀπελαθῶσι τῶν ὀρίων τῆς Ἑλλάδος. Πάραυτα, ἐν ταῖς ὁδύναϊς τῆς κατατρυχούσης αὐτὸν πείνης, σχέδιον ψήφισματος κατὰ τῶν ἐτεροχθονίων καταρτίζεται, ὅπερ ὑποβλήθην τὴν ἐπιούσαν εἰς τὴν Συνέλευσιν μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἐψηφίσθη τέλος κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 15ης Ἰανουαρίου 1844 διὰ ψήφων 126 κατὰ 76.

* *

Τοιαύτην ἔσχε τὴν ἀφορμὴν τὸ περιλάλητον ὑπὸ στοιχ. Β Ψήφισμα τῆς ἐν Ἀθήναις Συνελεύσεως τοῦ 1843 περὶ ἐτεροχθόνων, κατὰ τὸ ὅποιον οἱ Βαυαροὶ μὴ δυνάμενοι ἐφεξῆς νὰ κατέχωσι δημόσια ἀξιώματα ἐν Ἑλλάδι ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὴν πατρίαν γῆν. Ἐκτοτε οἱ Γάτοι ἀνέπνευσαν καὶ τὰ ἐδέσματα τῶν ὑπουργῶν καὶ παντὸς πολίτου δὲν ἐκινδύνεον ἐφεξῆς νὰ γίνωσι βορὰ τῶν ποντικῶν, οἵτινες ἀγρίως καταδιωκόμενοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποσυρθῶσιν εἰς τὰς ἀπροσίτους αὐτῶν κρύπτας. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ἐν τῷ ὅπλοστασίῳ τοῦ Ναυπλίου εἶχον ἀπομείνει ἐξαιρετικῶς Βαυαροὶ τινες τεχνῖται, ὡς ὁ Στέτσερ, ὁ Ἐρχατ κλπ, διατηρήσαντες μέχρις ἐσχάτων τὰς Γατοφθόρους αὐτῶν ὁρέξεις, ἀλλὰ καὶ οὗτοι, εὐάριθμοι ἄλλως τε ὄντες, σὺν τῷ χρόνῳ ἐξέλιπον οὐδενὶ εὐτυχῶς μεταδόντες τὰς ἐξεις αὐτῶν ταύτας. Οὕτω δύναται τις ἀσφαλῶς νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι τὸ τέρμα τῶν περιπετειῶν, ἡ παλιγγενεσία οὕτως εἰπεῖν τῶν Γάτων ἀφετηρίαν ἔσχε τὴν ὑπὸ τῶν

ποντικῶν διαρπαγὴν τοῦ χαλβᾶ καὶ μπακλαβᾶ, τοῦ
 Φαταούλα Ὑπουργοῦ, ὃς τὸν ὀνομάσωμεν οὕτως, καθ' ἣν
 ἐποχὴν συνεζητεῖτο τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος.

ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΣ

ΕΦΙΑΛΤΗΣ

ΜΕΣ' ὅς τὸν καθρέφτη τὸν ἀχνὸ
 ποῦχει ἡ ψυχὴ κρυμμένο,
 βλέπω τρισκότεινο οὐρανὸ
 στὰ σύννεφα πνιγμένο.

Ἄστρο δὲν φέγγει πουθενά,
 αὐγὴ δὲν ξημερώνει,
 ὁ Ἥλιος μακρυνὰ γυρνᾷ
 κ' ἡ Νύχτα δὲν τελειώνει

Καί μέσ' ὅς τὸ χάος τὸ φριχτὸ
 κόκκινο λάμπει μάτι,
 ποῦ με κυττάζει ἀνοιχτὸ
 σὰν νὰ μοῦ λέη κάτι...

Στὴν κόρη τοῦ ματιοῦ περνοῦν
 σκιᾶς ζωντανεμένες
 καὶ τὴν ψυχὴ μου τυραννοῦν
 σὰ στρίγγλες νεκρωμένες.

Κι' ἀγριεμένο, ἀστραφτερό;
 τὸ μάτι ἀνοιγοκλείνει
 καὶ νὰ πεθάνω δὲν μ'πορῶ,
 νὰ ζήσω δὲν μ' ὀφείλει.

Σ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ